

Riik ja omavalitsused: kas ülemused
ja alluvad või partnerid?

Georg Sootla
Tallinna Ülikooli professor

Tänane KOV poliitika taust ja probleemid 1

- 1990ndate alguse poliitika – poliitika siirdeühiskonnale
- Tugineti Põhjamaade 1970ndate praktikatele

Tänase poliitika taust ja probleemid

Täna:

- ❑ Reaalpoliitika vastandub toonastele põhimõtetele, s.h Euroopa KOV harta põhimõtetele
- ❑ Euroopa omavalitsused – uued väljakutsed ja põhjalikud uuendused. Millised?

Euroopa väljakutsed ja Eesti

- ❑ KOV autonoomia uus sisu: mitte omaette toimetajad, vaid partnerid riigile ja teistele (ülisuur vastastikune sõltuvus) ja vastupidi
- ❑ Keskvõim ei tule paljude asjadega toime ilma detsentraliseerimiseta
- ❑ Globaalmonopolid ja võime neid ühiselt ohjata
- ❑ Samas: KOV uued suutlikkuse allikad:
 - (a) piiriülesed võrgustikud, Brüssel
 - (b) sisemine detsentraliseerimine ja kodanike võimestamine

Euroopa väljakutsed ja Eesti

- ❑ Uue põlvkonna uued väärtused ja oskused
- ❑ Makroregioonid Euroopas – Läänemere strateegia ja koostöövõimekus
- ❑ Meil on vaja neid väljakutseid teadvustada, mida nad meile tähendavad?

Pärast 1993

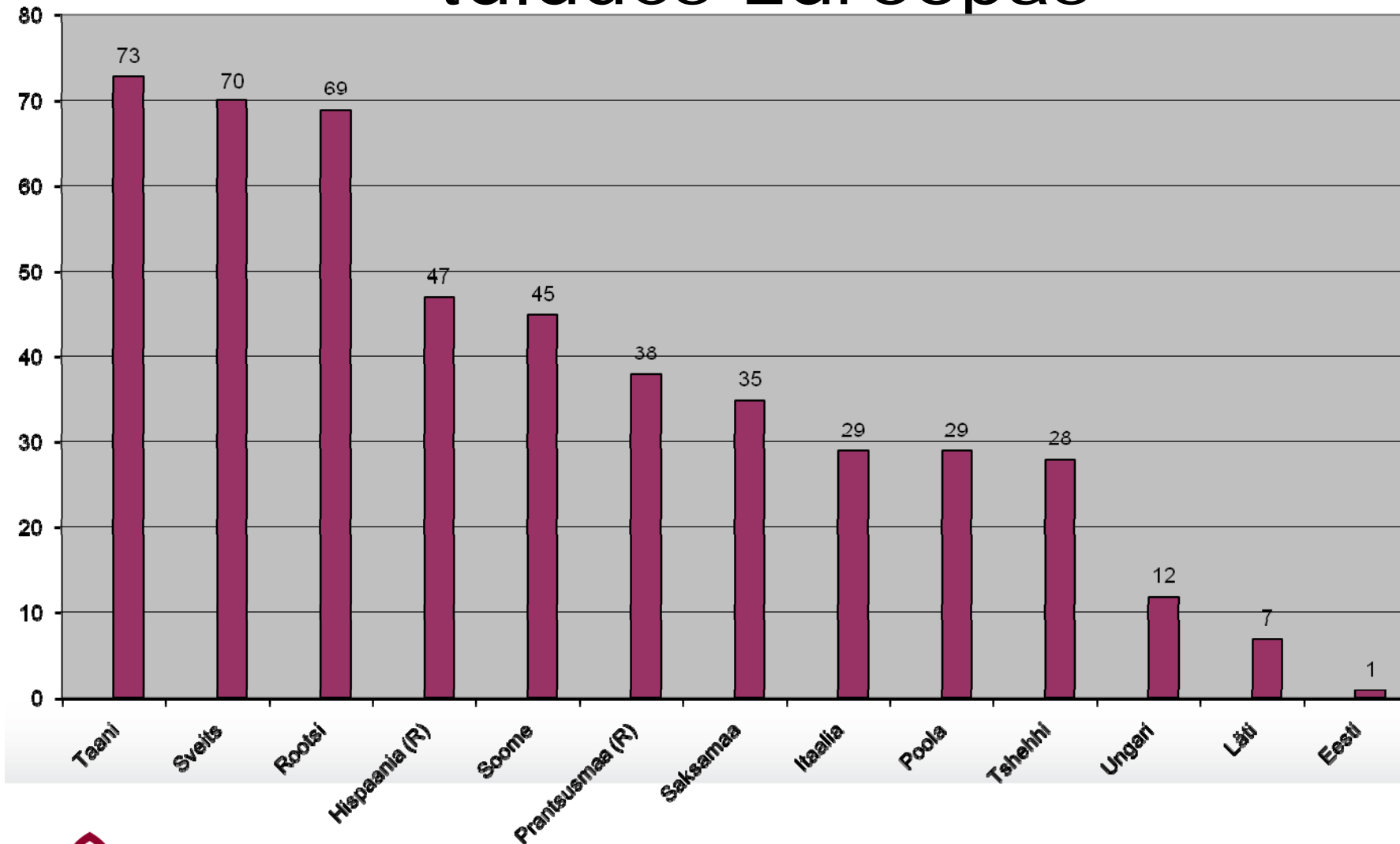
- ❑ Maakonnavõimude tasalülitamine vs KOV liidud – kohaliku eliidi valearvestus (et mäng on aus)
- ❑ KOV autonoomia piiramine
 - RIP
 - eelarve
 - riigikontroll
 - parteiline järelevalve

Pärast 1993

□ Riigi kohahalduse arutu
tcentraliseerimine!

= ränk (ei karda öelda) mõju riigi ja
KOV koostööle maakonnas ja
regioonis

Kohalike maksude osakaal KOV tuludes Euroopas

Miks kohalikud maksud ja autonoomia

- ❑ Vastutus ja kogemused otsustada
 - ❑ Finantsanalüüsi ja planeerimise suutlikkus
 - ❑ Tsentraliseerimine – KOV omavaheline konkurents ressursside pärast
 - ❑ Kodanike poliitiline huvi: kuhu lähevad minu maksud
- = tark riik tahab delegeerida

Otsuste tsentraliseerimine

- ❑ Peamine: KOVi puudutavaid otsuseid tehakse ilma nendega konsulteerimata
- ❑ Eesti riigi ja KOV suhete kuvand Euroopas

Poliitika keskne probleem

- ❑ Kas riigi ja KOV võim on tasakaalus (Põhjamaad) või KOV muutub riigi käepikenduseks
- ❑ Selleks et suurendada KOV võimu (võimekust) ja tasakaale = KOV konsolideerimine

KOV konsolideerimise stsenaariumid

- ❑ Lihtne koostöö (arvete maksmine, ühisüritused)
- ❑ Üksikud vabatahtlikud ühinemised vs üleriigiline reform vabatahtlikkuse põhimõttel
- ❑ Monofunktsionaalsed teenuspiirkonnad (kui palju?)

KOV konsolideerimise stsenaariumid

- ❑ KOV liidud kui avalik-õiguslikud (vrd ülikoolide reform)
- ❑ Linnaregioonid

Kuid:

=demokraatliku juhtimise
probleemid

=poliitilised lahendid viimaste
puhul

Tee uuele omavalitsuspoliitikale

- ❑ Eraldada KOVi päevapoliitika KOVi strateegia põhiküsimustest
- ❑ Mitte ainult mida teha, vaid kuidas selleni jõuda – **otsustusareenid ja institutsioonipoliitika**
- ❑ Kõigepealt kujundada poliitika alused ja siis seadused ning kavad

Põhiettepanekud institutsiooniarenduses

- Moodustada Riigikogu avaliku halduse komisjon
- KOV poliitika kujundamise viimine Rahandusministeeriumi
- Kujundada üks tugev KOV üleriigiline liit ja avalik-õiguslikud maakondlikud liidud
- Toetada alalise mõttekoja loomist (analoog Polisele)
- Mitmekesised konsolideerimise stsenaariumid

Täna tähelepanu eest!

TALLINNA ÜLIKOOL